

ЗВІТ

Міністерства охорони здоров'я України

про виконання у 2022 році Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини
на 2021–2023 роки, затвердженого розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р

Найменування заходу	Строк виконання	Відповідальні за виконання	Індикатор виконання заходу	Стан виконання
8. Розроблення медичного стандарту документування катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання, який ґрунтується на принципах і процедурах Керівництва з ефективного розслідування та документування катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання (Стамбульський протокол)	вересень 2021	МОЗ МВС Мін'юст Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (за згодою) СБУ (за згодою) Офіс Генерального прокурора (за згодою) Державне бюро розслідувань (за згодою)	видано спільний наказ	Виконується. МОЗ розроблено проект наказу «Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України від 06 липня 2016 року № 612/679.
9. Підготовка необхідної кількості осіб з числа медичного персоналу, спроможного застосовувати медичний стандарт документування катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання відповідно до Керівництва з ефективного	вересень 2023	МОЗ Мін'юст СБУ (за згодою) Офіс Генерального прокурора (за згодою) Державне бюро розслідувань (за	пройшло підготовку щороку не менше 10 відсотків медичних працівників, які надають медичну	Строк виконання не настав. На виконання заходу 8 Плану дій «Розроблення медичного стандарту документування катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання, який ґрунтується на принципах і процедурах Керівництва з ефективного розслідування та документування катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують

<p>розслідування та документування катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (Стамбульський протокол)</p>		<p>згодою) Державна установа “Центр охорони здоров’я Державної кримінально-виконавчої служби України” (за згодою)</p>	<p>допомогу засудженим, особам, взятим під варту</p>	<p>гідність, видів поводження і покарання (Стамбульський протокол)» МОЗ розроблено проект наказу «Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров’я України від 06 липня 2016 року № 612/679.</p> <p>Проте варто зауважити, що універсальні міжнародно-правові стандарти у галузі прав людини вирізняють в окрему підсистему стандарти, пов’язані з протидією катуванню та іншим формам негуманного поводження, які, в свою чергу, поділяються на норми міжнародного гуманітарного права, універсальні стандарти ООН, стандарти регіональних організацій та Міжнародний кримінальний суд, який розглядає справи щодо осіб, відповідальних за акти геноциду, вчинення злочинів проти людяності і військових злочинів за Римським статутом Міжнародного кримінального суду.</p> <p>Стамбульський протокол є офіційним документом з 1999 року та відноситься до універсальних стандартів Організації Об’єднаних Націй.</p> <p>Необхідно зазначити, що Стамбульський протокол – це не обов’язковий до виконання документ. Проте, міжнародне право зобов’язує уряди держав його використовувати при проведенні розслідувань та документуванні випадків застосування катувань та інших форм жорстокого поводження з метою проведення ефективного розслідування таких випадків та покарання винних.</p> <p>Статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) встановлено, що нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.</p>
---	--	---	--	---

				<p>Практика Європейського суду з прав людини, керуючись принципом ефективного й динамічного тлумачення, дозволила розширити визначені Конвенцією гарантії, встановивши, що ефективність розслідування фактів неналежного поведіння є одним із «позитивних обов'язків держави», відповідно до статті 3 Конвенції.</p> <p>Враховуючи вищевикладене, МОЗ листом від 13.02.2023 № 22-04/3630/2-23 (додається) звернулося до керівників закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку здобувачів за спеціальностями галузі знань «22 Охорона здоров'я» щодо імплементації положень Стамбульського протоколу до освітніх програмах закладів вищої освіти.</p>
52. Розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту щодо визначення термінів “підлітки”, “підлітки групи ризику” відповідно до міжнародних стандартів як вікової групи від 10 до 18 років включно	грудень 2021	МОЗ	подано до Верховної Ради України законопроект	<p>Виконано.</p> <p>Відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», яка приведена у відповідність до вимог Цивільного кодексу від 16.01.2003 № 435-IV, кожний пацієнт, який досяг чотирнадцяти років і який звернувся за наданням йому медичної допомоги, має право на вільний вибір лікаря, якщо останній може запропонувати свої послуги, та вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій. Таким чином, доступ підлітків до послуг охорони здоров'я та прийняття рішень щодо стратегії подальшого лікування є врегульованим.</p>
53. Розроблення наказу МОЗ щодо врегулювання медичних показань для проведення хірургічної стерилізації жінок і чоловіків з урахуванням рекомендацій Ради	грудень 2021	МОЗ	видано наказ МОЗ	<p>Виконано.</p> <p>Європейським регіональним бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я «Медичні критерії прийнятності для використання методів контрацепції», 5-е видання, 2015 рік визначені методи контрацепції, як метод планування сім'ї, до</p>

<p>Європи та Комітету ООН з прав людини щодо стерилізації</p>			<p>якої відноситься хірургічна стерилізація. Зазначено, що особлива увага повинна приділятися тому, щоб кожен пацієнт приймав рішення на користь даного методу на основі повної добровільності та інформованості. Не існує такого захворювання, при якому стерилізація була б абсолютно протипоказана, хоча деякі стани або обставини можуть вимагати прийняття певних запобіжних заходів.</p> <p>Уніфікованим клінічним протоколом первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Планування сім'ї», який затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 січня 2014 року № 59 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги з питань плануванні сім'ї» розділом «Добровільна хірургічна стерилізація» визначені організаційні аспекти, методи та умови проведення добровільної хірургічної стерилізації жінок та чоловіків, які проводяться за добровільною згодою пацієнта.</p> <p>Враховуючи вищенаведене, задля уникнення звуження прав людини та дискримінації людини, Міністерством затверджено наказ від 16.05.2018 № 940 «Про визнання таким, що втратив чинність наказу Міністерства охорони здоров'я України від 06 липня 1994 року № 121», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 04.06.2018 № 658/32110, який регламентував втрату чинності показань для проведення стерилізації жінок та чоловіків.</p> <p>Таким чином, з урахуванням Загальних рекомендацій, ухвалених Комітетом ООН з</p>
---	--	--	---

				ліквідації дискримінації щодо жінок № 1-37 до Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) Уніфікованим клінічним протоколом первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Планування сім'ї», який затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 січня 2014 року № 59 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги з питань плануванні сім'ї» наведене питання врегульовано.
54. Розроблення та затвердження з урахуванням міжнародного досвіду стандартів надання послуг з медико-соціальної реабілітації для неповнолітніх осіб, хворих на наркоманію, із досвідом вживання психоактивних речовин, і створення державної системи соціального замовлення таких послуг	грудень 2022	МОЗ	видано наказ МОЗ	Виконано. Наказом Міністерства соціальної політики України від 01.10.2020 № 677 затверджено відповідний державний стандарт соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин (далі - стандарт). Стандарт визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації особам із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин, показники якості надання такої послуги для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, що надають цю послугу.
55. Розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту про внесення змін до Закону України "Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними" щодо забезпечення	грудень 2021	МОЗ	подано до Верховної Ради України законопроект	Виконано. Відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» кожний пацієнт, який досяг чотирнадцяти років і який звернувся за наданням йому медичної допомоги, має право на вільний вибір лікаря, якщо останній може запропонувати свої послуги, та вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій, а також кожний пацієнт має право, коли це

<p>права на добровільне медичне обстеження та лікування від наркоманії, у тому числі неповнолітніх осіб до 18 років, регламентування особливостей медичного обстеження та лікування від наркоманії підлітків</p>				<p>виправдано його станом, бути прийнятим у будь-якому закладі охорони здоров'я за своїм вибором, якщо цей заклад має можливість забезпечити відповідне лікування.</p> <p>Разом з тим, відповідно до статті 11 Закону України «Про психіатричну допомогу» психіатричний огляд проводиться лікарем-психіатром: особи, яка досягла 14 років, на її прохання або за її усвідомленою письмовою згодою; особі віком до 14 років (малолітній особі) - на прохання або за письмовою згодою її батьків чи іншого законного представника.</p>
<p>56. Проведення інформаційно-просвітницької роботи з питань пропаганди психічного здоров'я, консультування з питань психічного здоров'я в системі первинної медичної допомоги</p>	<p>грудень 2023</p>	<p>МОЗ</p>	<p>проведено щопівроку заходи в 12 областях; охоплено інформаційно-просвітницькою роботою щонайменше 10000 осіб</p>	<p>Строк виконання не настав.</p> <p>03.11.2021-05.11.2021 у рамках співпраці МОЗ України з Бюро ВООЗ в Україні, періодично проводяться навчання для фахівців сімейної медицини щодо впровадження інтервенції «Важливі навички в періоди стресу».</p> <p>Станом на 20.01.2023 з метою проведення інформаційно-просвітницької роботи з питань пропаганди психічного здоров'я, зокрема консультування з питань психічного здоров'я в системі первинної медичної допомоги проведено 4 стратегічних сесії на рівні міністрів та їх заступників.</p> <p>Триває розробка та впровадження Національної програми психічного здоров'я та психосоціальної підтримки, ініційована дружиною Президента України, в межах якої проводить загальнонаціональна комунікаційна кампанія, направлена на промоцію психічного здоров'я та важливості піклування про нього. Разом з тим, на офіційному сайті МОЗ відкрито розділ «Психічне здоров'я», де публікуються матеріали для населення та фахівців сфери охорони здоров'я щодо психічного здоров'я.</p>

<p>57. Вжиття заходів щодо удосконалення надання медичної допомоги дітям та дорослим із психічними та інтелектуальними порушеннями в частині забезпечення санаторно-курортним лікуванням та реабілітацією, а також щодо реалізації їх права на освіту</p>	<p>грудень 2021</p>	<p>МОЗ Мінсоцполітики МОН</p>	<p>прийнято постанову Кабінету Міністрів України</p>	<p>Виконано. Постановою Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 року № 187 «Про затвердження Порядку забезпечення санаторно-курортними путівками деяких категорій громадян структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчими органами міських, районних у містах (у разі їх утворення (крім м. Києва) рад» врегульовано питання доступу до соціальної реабілітації і санаторно-курортного лікування усіх категорій осіб, які потребують забезпечення санаторно-курортним лікуванням та реабілітацією. Відповідно до частини четвертої статті 4, частини першої статті 23 та статті 24 Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1462 «Деякі питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я» було затверджено Державний типовий план реабілітації осіб з обмеженнями повсякденного функціонування, Порядок забезпечення осіб з обмеженнями повсякденного функціонування медичними виробами, в тому числі допоміжними засобами реабілітації, а також Положення про індивідуальний реабілітаційний план, порядок його фінансування та реалізації.</p>
<p>58. Розроблення чітких критеріїв встановлення інвалідності на основі принципів міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я</p>	<p>листопад 2021</p>	<p>МОЗ Мінсоцполітики МОН</p>	<p>прийнято постанову Кабінету Міністрів України</p>	<p>Виконується. Наказом Мінекономіки від 09 квітня 2022 № 810-22 затверджено Національний класифікатор 030:2022 «Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я». Працює робоча група над створенням та впровадженням в ЕСОЗ автоматизованої системи</p>

				<p>оцінки функціонування організму на основі національного класифікатора.</p> <p>Продовжується робота над розробкою критеріїв встановлення інвалідності та спрощення порядку її встановлення, напрацьовуються відповідні зміни до законодавства.</p> <p>Працює міжвідомча мультидисциплінарна робоча група з питань напрацювання критеріїв встановлення інвалідності на підставі Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я створена наказом МОЗ від 17.08.2022 № 1479.</p> <p>Після доопрацювання критеріїв встановлення інвалідності на підставі МКФ буде розроблений проект нормативно-правового акту, який в подальшому буде направлено на погодження із зацікавленими органами виконавчої влади.</p> <p>Також працює група над створенням та впровадженням в ЕСОЗ автоматизованої системи оцінки функціонування організму на основі національного класифікатора.</p>
<p>64. Розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту про внесення змін до статті 64 Закону України “Основи законодавства України про охорону здоров’я” щодо збільшення віку дитини, з якою мати або інший член сім’ї можуть перебувати під час стаціонарного лікування в закладі охорони здоров’я, з урахуванням психологічного стану дитини</p>	<p>квітень 2022</p>	<p>МОЗ</p>	<p>подано до Верховної Ради України законопроект</p>	<p>Виконано.</p> <p>Відповідно до статті 64 Закону України Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров’я» в редакції Закону № 2347-IX від 01.07.2022 при стаціонарному лікуванні дітей віком до шести років, а також тяжкохворих дітей старшого віку, які потребують за висновком лікарів материнського догляду, матері або іншим членам сім’ї надається можливість перебувати з дитиною в закладі охорони здоров’я із забезпеченням безплатного харчування і умов для проживання та виплатою допомоги по соціальному страхуванню у встановленому порядку.</p>

<p>84. Розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту щодо запровадження механізму надання необхідної медичної допомоги та психологічної реабілітації особам з числа цивільного населення, у тому числі дітям, які постраждали внаслідок воєнних та збройних конфліктів на території України</p>	<p>червень 2022</p>	<p>МОЗ Мінреінтеграції Мінсоцполітики</p>	<p>подано до Верховної Ради України законопроект</p>	<p>Виконано. Відповідно до статті 19 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» Урядом було прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2023 році» від 27 грудня 2022 року № 1464, якою затверджується порядок реалізації програми медичних гарантій у 2023 році. Відтак, постановою, зокрема, визначені пакети медичних послуг, за якими послуги оплачуються за рахунок держави, встановлюються тарифи на оплату таких медичних послуг, встановлюються перелік лікарських засобів, вартість яких повністю або частково відшкодовується за програмою медичних гарантій, в тому числі і щодо медичної допомоги та реабілітації цивільного населення, яке постраждало внаслідок бойових дій. Відповідно до програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2022 році наразі психологічна підтримка населення забезпечується за одинадцятьма напрямками. За специфікаціями та умовами закупівлі наявність психологів передбачено у п'ятнадцяти пакетах. З огляду на воєнний стан та території України та необхідність забезпечення населення послугами з охорони психічного здоров'я до програми медичних гарантій додано новий пакет медичних послуг «Супровід та лікування осіб з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги», який сприятиме доступності до послуг з охорони психічного здоров'я для осіб у громадах. Щодо реабілітаційної допомоги населенню зазначаємо, згідно Закону України «Про</p>
--	-------------------------	---	--	---

				<p>реабілітацію у сфері охорони здоров'я» психологічна допомога передбачена та забезпечується мультидисциплінарними реабілітаційними командами, до складу яких входить фахівець з психічного здоров'я. На виконання норм зазначеного закону, за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення реабілітаційна допомога надається за такими пакетами: «Медична реабілітація немовлят, які народилися передчасно та/або хворими, протягом перших трьох років життя», «Медична реабілітація дорослих та дітей від трьох років з ураженням опорно-рухового апарату», «Медична реабілітація дорослих та дітей від трьох років з ураженням нервової системи». Крім того, вимоги щодо надання послуг з реабілітації пацієнтам у гострому/підгострому періодах захворювання включено до 10 пакетів, а надання послуг з реабілітації пацієнтам у підгострому та довготривалому періодах захворювання – до двох пакетів.</p> <p>Також наголошуємо, що вже розроблений та невдовзі буде впроваджений додатковий реабілітаційний пакет, а саме «Комплексна реабілітаційна допомога дорослим та дітям у стаціонарних умовах». Пакет розрахований на пацієнтів з ураженнями декількох органів та систем організму, тому додатково у пакет включено вимоги, що стосуються надання послуг з реабілітації щонайменше двома або більше напрямками реабілітації одночасно. Зокрема, це може бути опорно-рухова реабілітація та/або нейрореабілітація, та/або кардіо-респіраторна реабілітація та/або психологічна реабілітація, також</p>
--	--	--	--	---

				<p>післяопераційна реабілітація наслідків ушкоджень, отриманих під час воєнних дій.</p> <p>Пакет розширений вимогами в частині як клінічних аспектів медичної допомоги (забезпечення догляду та/або лікування за післяопераційними ранами та куксами, проведення заходів із профілактики ускладнень та/або загострень супутніх захворювань, розширення спектру лабораторних та інструментальних досліджень, забезпечення цілодобового лікарського та медсестринського догляду тощо), так і вимогами, що стосуються безпосередньо організації процесу надання комплексної реабілітаційної допомоги, зокрема психологічної.</p> <p>Додатково інформуємо, що з метою консолідації та злагоджених дій органів державної влади постановою Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 року № 539 утворено Міжвідомчу координаційну раду з питань охорони психічного здоров'я та надання психологічної допомоги особам, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (далі – МКР), основними завданнями якої є координація дій центральних органів виконавчої влади з питань надання психологічної допомоги особам, які постраждали внаслідок збройної агресії РФ проти України; визначення шляхів, механізмів і способів вирішення проблемних питань надання психологічної допомоги особам, які постраждали внаслідок збройної агресії; підвищення ефективності діяльності центральних органів виконавчої влади із зазначених питань; підготовка пропозицій щодо удосконалення нормативно-правової бази для покращення надання</p>
--	--	--	--	---

				психологічної допомоги постраждалим особам та підтримки таких осіб з боку держави.
--	--	--	--	--
